

daj mně a jáť dám tobě;
dnes mně a zýtra tobě.

Tato přirozená na vzájemnej pomoci a na plodivosti přírody založená pojistovna staroslovanská netřebuje žádných peněžitých ročních příplatků, to pravda; ale počítavá finančnost a podnikavý průmysl našeho věku na Europě žádá, abychom jednou snahou vícero prospěchů dobyli t. j. malou silou velké práce urobili.

§ 15. POJISTOVNY NA PŘÍSPĚVKÁCH ZALOŽENÉ SE PRO NÁS NEJLÉPE HODĚJÍ.

Odklady — jsou odpady.

Chceme-li v domácí a národní finančnosti sobě prospěti, silně radím, abychom u nás pojistovny všeho druhu na občasnej (periodičnej) plodivosti naší vlasti založili, protože nám každým rokem úrody poskytuje, teda každým rokem příspěvky do pojistovny dávejme, neboť velké věci pro svůj blahobyť tím docílíme:

1. laciný domácí kapital k opravám v orbě, a ke průmyslu rolnickému; nám třeba fondův u nás zakládati, chceme-li k řádnému průmyslu se povznesti!

2. Konečně kapital domácí pojistovny tak časem spojenými silami zroste, že budoucně poplatky do pojistovny přestanou, a každý občan bude proti škodlivým vlivům pojištěn.

3. Že fondův doma zřídíme, a ovoce své přičinlivosti a spořivosti přes hranice nepustíme, abychom moc jiného národa proti sobě posilovali. K čemu to? užívejme my svých peněz doma zvelebující blahobyť svůj.

Cizími užítky neztučníš.

Pojistovny proti *požárům, potlučení*, proti *podvodni, pádu dobytka, půjčovna dobytka*, měly již dávno zemskou nebo státní záležitostí býti. Přírážky, které germanisace, centralismus a jeho absolutismus, za padlého systému Bachova za příčinou ozbrojeného míru třebovali, byly by již dávno celou říší proti zůřivým žvlům pojistily. Naše města, vesnice, v Rakousku byly by již jako květ vyhlížely, zámožnost a slíčnost by každého blažila, a jak to u nás opuštěných Slovanů vyhlíží? — Proto u nás na nikoho nečekajme, a ráděj sami se k něčemu mějme. Nám rakouským Slovanům nikdo nepomůže než-li my sami, a to chvalitebnou vzájemností, dle mého hesla: »milujme se.«

Berme sobě za příklad svoje sousedy Němce, jak oni se tužejí, mezi sebou se podporujíce, aby jen převahu nad rozcapartěnými Slovany dosáhli. Všeho se chápají, co je k zámožnosti a moci vede, ať je to spravedlivé, poctivé nebo není. Zpomeňme si na volební řád, na obchodní smlouvu v Liberci, na Jihlavu, na zollverein, na školstvo, naše a jiné věci.

Lépe věriti svým očím, než cizým řečím.

Poznam. Mnozí moudře navrhuju, aby ze sýpek a kontribučenských kapitalův záložny pro rolnický stav zaříděny byly. Tato výborná myšlénka už je zákonem vtělena. Jenom už něco dělejme, aby nás průmyslnou cizinou připravovaná chudoba i poroba nespoutala. K čemu budou úroky z takových záložen obrátěny? — Ne na rolnické školy? Tuby úroky takové nejlépe zas zúročěny byly. — Myslím, že by si to občané Českého Královstva přáli, aby každý okres (župa) jednu rolnickou školu měl, která by žáky z elementárních škol přejavši v rolnictví vzdělávala, jakovou *pan kníže Kolloredo-Mannsfeld na Opočně* dobrotivě založil. Ucta i sláva jemu!

Avšak přáti jest, aby naše žakovstvo ne do 13. ale do 14. roku do elementarek 2—3 třídních chodilo, v tomto jednom roce by mládež náramně získala, majíc otevřenú mysl. Velkou práci bez toho u věku tom zastati nemůže.

Tuším, žeby sobě též Čechové srdečně přáli, aby každý kraj jednu takovou rolnickou *výkonnou dvourokou* školu pro synky odrostlé malostatkářův měl, jakovou *pan Jan hrabě Harrach ve Stěžerách* obětavě byl seřídil, aby dědicové statků *skumně* (theoretičně) a *konavě* (praktičně) orbě a průmyslu rolnickému se učili, a práci skutkem ctili. Ucta i sláva jemu!

Nebylo-by lze veškeré jednotě se o to postarati, aby na východních Čechách ve Stěžerách podobný ústav rolnický byl pro Čechy

jako v Libverdě pro Němce seříděn? Pro Čechy je to důležité.

Kdyby *obilný fond* spořádán, a sejkky prodány byly, jistě by se více jak 10,000.000 zl. r. m. na kapitalu sešlo. Jaký tu pramen pomoci? — A opět jiný fond *kontribučenský peněžný* má nyní už 7,202.567 zl. (dle Posla z Prahy) obnášeti, zdaž to není druhý pramen znamenité pomoci? Jen kdyby z mrtvých vstali! — Zde by se hospodářské spolky, chtějíce národní průmysl a obchod znamenitě zvelebiti, o to postarati měli, aby fondy k orbě a výrobě obrátěny byly.

V protivnosti chop se zmužilosti.

Bázlivý, ne mnoho opraví.

§ 16. NĚCO NA DOVTIP.

Ctnost nelhá na peci.

Náš úhlavní nepřítel je kapital a jeho podnikavost, kdy se v rukách nám nepříznivých nalezá. Nebo cizý kapital žádného milosrdenství s námi u svízelu jsoucími nemá, aniž míti bude, byť bychom hned krvavé slzy plakali, prosíce o pomoc.

Všelijaké ústavy našich odpůrcův, ačťe dobročinnými se býti zdají, tak pěkně nám pomáhají, že hloub a hloub do nemajetnosti a málomocenství klesáme. Naše četné nepřátelstvo dobře ví, že *peniz* všady pán, a že *penize jedněm panujou, a druhým slouží*, pak že *k penězím celý svět tvářejí obrátěn*.

Proto pozorujem, že naši odpůrcové všech prostředků dovolených i nedovolených se chápají, aby